

Тема. Подовжені м'які приголосні. Позначення їх на письмі буквами

Мета: знайомити учнів із вимовою та написанням слів із подовженими м'якими приголосними звуками;

Розвивати фонематичний слух, уміння виконувати звуко-буквений аналіз слова, збагачувати активний словник учнів;

Виховувати любов до рідного краю, його жителів, прагнення писати правильно, грамотно.

Обладнання: презентація в Power Point, картинки із зображенням птахів, слова для складання прислів'я.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Хід уроку

I. Організаційна частина

Я урок наш починаю і присутніх всіх вітаю,
Ну, а ви мої рідненькі, станьте рівно, поверніться,
Мило, щиро посміхніться.

Гостей наших привітайте.

Діти: Доброго дня! Ми раді вітати вас у нашому класі!

І тихесенько сідайте.

- На сьогоднішній урок нам потрібно взяти:
(запис на дошці)

Терпіння, уміння, старання, знання, які ми з вами маємо.

II. Актуалізація опорних знань

1. Мовна розминка

- Діти, яка зараз пора року? На дворі непривітно, холодно. І у всіх нас пригнічений, похмурий настрій. А я хочу, щоб у ваших оченятах появилася радість, на устах посмішка, а в душі тепло. Послухайте, будь ласка, цей запис.

Слайд 1 (Звучить запис співу пташок)

- Куди нас перенесли ці звуки? (*в літо, у весну*). І, мабуть, всі відчули тепло, яке повіяло в повітрі, і лагідний промінь сонця, що гладить по голівці.
- Яких пташок ви впізнали по голосу?
- Як співає зозуля? Які звуки вона видає? Охарактеризуйте їх.
- Які звуки виспіває соловейко? Зробимо усно звуко-буквений аналіз цього слова.
- А як співає горобець? Чи є в його мові м'які приголосні звуки? Які букви на це вказують? Які ще букви пом'якшують попередні приголосні? Які голосні є у пісні горобця?
- В родині голосних звуків разом з «і» які ще звуки проживають?

(Відповіді дітей)

- Учені довели, що мелодійний спів голосних звуків дуже добре заспокоює нерви. А давньоіндійські лікарі стверджували, що виспівування певних звуків позитивно впливає на організм людини. Так, якщо тягнути на одній ноті звук «і-і-і» з усмішкою на обличчі, то відпочиватиме мозок. Звук «а-а-а» гарно масажує щитовидну залозу. А для серця краще виспівувати «о-і-о-і-о-і». Робити цю співочу зарядку треба раз на день, повторюючи кожен вправу 3-4 рази.

(Проводиться співоча зарядка)

III. Мотивація навчальної діяльності

1. Робота над віршем

- Діти, слухаючи цей чарівний спів пташок, мені пригадалися слова вірша відомої поетеси Марійки Підгірянки

Слайд 2

Рідний край
 Де у світі кращі гори,
 Де таке повітря свіже,
 Де шумлять так гарно бори
 І хвилює спіле збіжжя?

Де ясніше сонце світить,
 Де ясніше зорі сяють.
 Де ж миліше пахнуть квіти,
 Як у нашім любім краї?

- Якими іншими словами можемо замінити словосполучення «любий край»? *(Відповіді дітей: рідний край, Батьківщина, країна, Україна, рідна земля, Вітчизна)*
- Діти, а як називається наша маленька батьківщина, де ми народилися і живемо? *(Закарпаття)*

2. Каліграфічна хвилинка

Урок продовжимо без зупинки
 З каліграфічної хвилинки

- Перш, ніж записати в зошиті, повторимо правила, яких потрібно дотримуватися під час письма. *(Сидіти рівно, не згинатись, зошит похило)*

- Запишіть каліграфічно:

Слайд 3

Україна, країна, Закарпаття, рідна земля

- Чому деякі слова написані з великої букви?
- Кожна людина любить свій край, місто чи село, в якому народилася і їй здається, що кращої землі немає, як сказано у вірші:

Ми спитали в журавля:

- Де найкраща земля?
 Журавель відповідає:
- Краще рідної немає!

- Зараз ми з вами прочитаємо текст і вдумаємося в його зміст *(Діти читають зі слайда по одному реченні)* *Слайд 4*
- Що ви цікавого дізналися про наш край?
- Що спільного у підкреслених словах?
- Наступив час відпочинку, проведемо фізкультхвилинку.

Фізкультхвилинка

IV. Повідомлення теми і завдань уроку

- Сьогодні ми ознайомимося із подовженими м'якими приголосними звуками, навчимося їх правильно писати та вимовляти. Як бачите в українській мові зустрічаються слова, в яких зустрічаються дві однакові букви поряд, в такому випадку вони позначають один подовжений звук і він завжди м'який.

- Чому він м'який?

(Діти читають правила на с. 49)

Слайд 5

- У звукових схемах м'який подовжений звук позначатимемо так:

[т':] [=:]

V. Робота над новим матеріалом

- Сьогодні на уроці ми з вами ознайомимося з такими словами, навчимося ділити їх для переносу, будувати звукові моделі слів. А проходиме все це серед мальовничої закарпатської природи.
- Природа Закарпаття, як сказано у попередньому тексті, це родючі поля, високі гори, швидкоплинні річки. І все, що там знаходиться, промовляє до нас нашою рідною українською мовою. Так, так. У квітах, грибочках, шишках і, навіть, у камінчиках живуть слова, але гірський вітер-пустун дмухнув і перемішав їх. А ми зараз спробуємо їх упорядкувати і створити речення.

Робота в групах

(Дітям у групи роздаю картинки із зображенням лісу, поля, річки, гір та макети грибочків, квіток, шишок, камінчиків із написаними словами з прислів'їв. Діти в групі повинні скласти речення, прочитати його і назвати слова з подовженими приголосними)

Знання людині, що крила пташині

Ранні пташки росу п'ють, а пізні – сльози ллють

Життя прожити – не поле перейти

Яке коріння, таке й насіння

Слайд 6

- Діти, а як називаються такі короткі, влучні, повчальні вислови? Як ви розумієте прислів'я «**Знання людині, що крила пташині**»
(Відповіді дітей)
- А зараз послухаємо, як треба правильно розуміти це прислів'я.

(Доповідає підготовлена дитина)

- «**Знання людині, що крила пташині**». Це прислів'я означає, що пташка, завдяки крилам, літає і все бачить, так само і людина, яка має знання, може ними користуватися і досягти успіху.
- Запишіть прислів'я з пам'яті.

Слайд 7

Робота з підручником

Вправа 1, с. 48 – виконують по варіантах (хлопчики – дівчатка)

VI. Узагальнення та систематизація знань учнів

Вправа 2, с. 49 – колективне опрацювання

- Чи є в нашій місцевості вугілля?
- Де його видобувають? (у шахтах)
- В яких областях знаходяться шахти?
- А чи є на Закарпатті море?
- Як називається море, що є на Україні?
- Які водойми є на Закарпатті?

Хвилинка відпочинку

- А зараз трішки відпочинемо і послухаємо цікаву легенду про о. Синевир
-
- Чи зрозуміли ви звідки появилось о. Синевир?
- Звичайно, легенда – це вигадка, але в ній є доля правди.

- Ми з вами сьогодні багато говорили про природу Закарпаття її красу і неповторність.

Вправа 3, с. 49

- Прочитайте текст. Поділіть слова з довідки у яких зустрічається м'який подовжений звук для переносу.

VII. Домашнє завдання

- Мабуть кожен із вас має друга чи подругу. Дома ви напишете розповідь про них. Сподіваюся, що ваші друзі щирі, добрі, як і всі жителі Закарпаття.
- А ще всі жителі нашого краю співучі. Тому наш урок ми закінчимо прекрасною піснею про Закарпаття.

Відео

VIII. Підсумок уроку

- Ось на такій веселій ноті ми і підійшли до закінчення уроку. І нам залишилося тільки підвести підсумок.

Вправа «Незакінчене речення»

- Сьогодні на уроці ми ознайомилися з ... (*м'якими подовженими приголосними звуками*)
- На письмі вони позначаються ... (*двома однаковими буквами*)
- Повернемося на початок уроку. Ми взяли з собою **терпіння, уміння, старання, знання**. Ці слова також мають подовжені приголосні. Запамятайте, діти, потрібно завжди мати в собі ці якості, бо вони допомагають у житті.

- Дякую за урок! Ви молодці!

Слайд 8